

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, психології та педагогіки
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ПРОФЕСІЙНЕ МОВЛЕННЯ МЕДИКІВ»

Нормативний чи вибіркового освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 222 «Медицина»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____
Освітньо-професійна програма «Медицина»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс 1-й

Силабус освітнього компонента
розглянуто на засіданні кафедри
української мови, психології та
педагогіки

Протокол від
«29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

_____
(підпис) проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової
підготовки

Протокол від
«30» серпня 2024 року № 1

Голова

_____
(підпис) проф. Мирошниченко М. С.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Людмила Володимирівна – завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. філол. наук, професорка
2. Калініченко Ольга Василівна – доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. філол. наук, доцентка

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Фоміна Людмила Володимирівна, завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидатка філологічних наук, професорка
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Філологічні та педагогічні дослідження, інноваційні технології

Контактний телефон (057) 707-72-30

Корпоративна пошта викладача: lv.fomina@kntmu.edu.ua

Консультації Середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки

Локація

пр. Науки, 4, кафедра української мови, психології та педагогіки

Калініченко Ольга Василівна, доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидатка філологічних наук, доцентка.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше): філологічні дослідження, інноваційні технології викладання.

Контактний телефон +380577077236

Корпоративна пошта викладача ov.kalinichenko@kntmu.ua.

Консультації: четвер 9.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки.

Локація просп. ХНМУ, головний корпус, 5 поверх, кафедра української мови, психології та педагогіки.

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Професійне мовлення медиків» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Медицина» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

Опис освітнього компонента (анотація): соціальні, економічні перетворення в Україні не минули й систему вищої освіти. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» визначили стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи створення життєздатної системи безперервного навчання й виховання для досягнення високого освітнього рівня, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Метою вищих навчальних закладів є підготовка спеціалістів вищої кваліфікації, здатних після здобуття відповідної освіти включитися у виробничу діяльність, а також забезпечення їхнього всебічного розвитку, здатних до свідомого суспільного вибору й творчого збагачення культурного потенціалу народу. Освітній компонент «Професійне мовлення медиків» є одним зі складників цілісної системи охорони здоров'я, підготовки майбутніх фахівців.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента є основи сучасного професійного мовлення, професійна комунікація. Освітній компонент також охоплює культуру наукової та професійної української мови, а також формування навичок і вмінь у різних актуальних видах професійної мовленнєвої діяльності.

Міжкомпонентні зв'язки: освітній компонент «Професійне мовлення медиків» базується на основах сучасної української мови, педагогіки, теорії навчання у вищій школі, має зв'язок з такими освітніми компонентами, як «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Основи педагогіки та психології», «Психологія спілкування».

Освітній компонент належить до вибіркових компонентів.

Пререквізити: обсяг знань, достатній для вступу на програму.

Постреквізити: основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є надання здобувачам освіти теоретико-методологічних основ культури побутового та ділового спілкування, раціонального розуміння моральних ідеалів і цінностей, підвищення загальної культури мовлення, розвиток у них навичок успішного спілкування з людьми, сприяння успішній адаптації їх до умов сучасного життя, формування високого рівня культури поведінки, необхідного для здійснення майбутньої професійної діяльності і повсякденного життя, а також здатності до професійної соціалізації та успішного засвоєння моделей ділової поведінки майбутніми фахівцями.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є:

- розвиток мовленнєвої компетентності здобувачів, вироблення вміння спілкуватися, вести гармонійний діалог і досягати успіху в процесі комунікації, вирішувати соціально-економічні, управлінські, адміністративні проблеми на різних рівнях (особистісному, громадському, професійному);
- формування основних комунікативних умінь вести ділову розмову з позицій її мовних та логічних основ, характеризувати її з точки зору комунікативної ефективності, виявляти типові недоліки спілкування і пропонувати способи їх подолання в усному мовленні; оволодіння практичними навичками усного ділового спілкування;
- вивчення принципів і правил створення текстів наукового та офіційно-ділового стилів, а також набуття навичок створення текстів такого роду;
- вивчення основ ефективної публічної промови, оволодіння практичними навичками створення текстів публічних виступів і їх грамотної презентації;
- організація систематичної мовної діяльності, спрямованої на формування комунікативних умінь в будь-якому вигляді спілкування через систему спеціальних завдань, комунікативно-мовленнєвих вправ, рольових і ділових ігор.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє опанування освітнього компонента (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностями:

інтегральні:

здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії .

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8 – Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК21 – Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК25 – Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 26. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.

ПРН 28. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

1.3.3. Вивчення компонента також формує в здобувачів вищої освіти **соціальні навички (soft skills):** комунікативність, робота в команді, конфлікт-менеджмент, тайм-менеджмент, лідерські навички.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Вибірковий
Загальна кількість годин – 120		Рік підготовки: 1-й
	Спеціальність: 222 «Медицина»	Семестр 2-й
		Лекції 10 год.
Розподіл годин: аудиторні – 32, самостійна робота здобувачів вищої освіти – 88	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	Практичні 22 год.
	ОПП «Медицина»	Самостійна робота 88год.
		Вид контролю: залік

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання
1	Мова, мовлення в діяльності фахівця	2	Розповідь, пояснення, метод коучингу
2	Мовні норми в професійній діяльності	4	Лекція-бесіда
3	Професійна комунікація	4	Розповідь, пояснення, метод коучингу
	Усього годин	10	

2.2.2. Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Мовна, мовлення в діяльності фахівця	2	Розповідь, метод кейсів	Усне опитування

2	Мовні норми в професійній діяльності. Орфоепічні, фонетичні, орфографічні норми	4	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування
3	Мовні норми в професійній діяльності. Лексичні норми	2	Творчі завдання	Усне опитування
4	Мовні норми в професійній діяльності. Морфологічні і синтаксичні норми	2	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування
5	Професійна комунікація. Спілкування і комунікація. Види, форми, функції. Етапи, засоби. Гендерні аспекти	2	Творчі завдання	Усне опитування
6	Усне фахове спілкування. Публічний виступ. Презентація. Мовний, мовленнєвий аспекти	2	Розповідь, метод кейсів	Усне опитування
7	Індивідуальні форми фахового спілкування. Прийом відвідувачів. Бесіда. Співбесіда. Телефонна розмова. Мовний, мовленнєвий аспекти	2	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування
8	Колективні форми обговорення професійних проблем. Перемовини, нарада, дискусія, дебати. Інтерв'ю. Візитівка.	4	Творчі завдання	Усне опитування
9	Підсумкове заняття	2		
	Усього годин	22		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Найпоширеніші страхи та психологічні бар'єри при переході на	9	Опрацювання навчальної літератури,	Усне опитування

	українську в професійній діяльності		складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	
2	Культура мовлення та проблеми мовленнєвого етикету. Відмінність «живої мови» від літературної	9	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
3	Вербальна терпимість і вербальна агресія фахівця. Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності фахівця	9	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
4	Специфіка українського наголосу	9	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Індивідуальні завдання
5	Формування словникового запасу для комфортного спілкування	9	Підготувати виступ – презентацію (тема за вибором)	Усне опитування
6	Типові мовні помилки та способи їх уникнення	9	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Письмове опитування
7	Особливості відмінкових форм та варіантності закінчень у сучасній українській мові	9	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
8	Стратегії підвищення мовленнєвої компетентності фахівця	9	Складання розгорнутого плану відповідей на	Письмове опитування

			питання теми	
9	Структура і техніка ділового спілкування	8	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
10	Комунікативні бар'єри, їх види й способи подолання	8	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	письмове опитування
	Усього годин	88		

Види контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; метод портфоліо; самоконтроль; виступ на задану тему; стендова доповідь та інші.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами кожної теми освітнього компонента виставляються оцінки з використанням 5-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Для освітнього компонента, вивчення якого завершується в поточному семестрі та формою його контролю є залік, середній бал за ПНД викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

Залік з освітнього компонента – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з компонента та передбачає врахування ПНД (табл. 2) та перевірку засвоєння всіх тем з компонента. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність
у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються
заліком)**

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138

4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку

1. Пряма та непряма тактики спілкування.
2. Конфлікт та мовні методи його розв'язання.
3. Основні поняття мовного впливу: комунікативні невдачі, чинники мовного впливу, комунікативна позиція, способи мовного впливу на особистість.
4. Переконливість аргументів.
5. Правила аргументації.
6. Способи аргументації.
7. Універсальні прийоми ефективної аргументації.
8. Логічні докази та емоційний вплив.
9. Логічна аргументація.

10. Різновиди логічних помилок.
11. Способи реагування на некоректну поведінку співрозмовника.
12. Техніка мовленнєвої комунікації і тактики спілкування.
13. Культура усного спілкування медиків: загальні вимоги та жанрово-видові особливості.
14. Мовні засоби підсилення комунікативної виразності
15. Полеміка у спілкуванні.
16. Співвідношення вербальних і невербальних сигналів у спілкуванні.
17. Структура публічного виступу. Вибір теми.
18. Позначення структурних частин виступу. Місце важливої інформації.
19. Види планів виступу.
20. Анутовання наукового джерела. Види анотацій.
21. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
22. Фонетичні особливості української мови. Орфоепічні та акцентуаційні норми.
23. Лексичне різноманіття української мови.
24. Узгодження прикметника, прислівника, дієприслівника, дієприкметника з іншими членами речення.
25. Особливості вживання службових частин мови в мовленні медика.
26. Складні речення як важливий компонент мовленнєвої компетентності медика.
27. Специфіка організації простих речень.
28. Форми та функції ділового спілкування.
29. Суржик та літературна норма.
30. Мовне зuboжіння та вульгаризація мовлення.
31. Ефективність мовних засобів для культури мови медика.
32. Сильова доречність та мовленнєва ситуація.
33. Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості.
34. Вербальна терпимість і вербальна агресія медика.
35. Стратегії підвищення мовленнєвої компетентності медика.
36. Комунікативні бар'єри, їх види й способи подолання.
37. Мовна норма та її порушення у професійній діяльності лікаря: граматичний рівень.
38. Мовна толерантність людини.
39. Культура ведення фахових засідань у фахових установах.
40. Унікальність синтаксису української мови та необхідність дотримання синтаксичних норм.

3.3. Контрольні питання

1. Яка роль мови у суспільстві?
2. Які функції мови ви знаєте?
3. Які лексичні одиниці ви знаєте?
4. Що таке термінознавство?

5. Які групи медичної термінології ви знаєте?
6. Що таке мовне кліше?
7. Що таке лексикографія?
8. Які стилі української мови ви знаєте?
9. Які ознаки наукового стилю знаєте?
10. Що таке мовленнєвий етикет?
11. Які є форми організації дискусії?
12. Що таке стаття?
13. Які є джерела збагачення медичної термінології?
14. Що таке формуляр документа?
15. Як оформляються цитати?
16. Як оформляються посилання?
17. Які типи медичної документації ви знаєте?
18. Які індивідуальні та колективні форми професійного спілкування?
19. Що таке документ?
20. Що таке спілкування?
21. Які частини мови ви знаєте?
22. Як пошукова діяльність працівника медичної установи впливає на рівень його мовленнєвої компетенції?
23. Які особливості узгодження іменника та числівника ви знаєте?
24. Як дієслово та його поєднується з іншими частинами мови?
25. Які особливості вживання службових частин мови в мовленні медика?
26. Як правильно організовувати прості речення?
27. Як правильно організовувати складні речення?
28. Які мовні засоби є найбільш ефективними для культури мовлення медика?
29. Які форми та функції ділового спілкування ви знаєте?
30. Які різновиди компресії тексту вам відомі?

3.4 Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо):

Нарахування додаткових балів за участь у конференціях – 8.

3.5 Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

4. ПОЛІТИКА КОМПОНЕНТА

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні компонента, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно з графіком на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів/-ок очікується зацікавленість участю в міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії Основні «так» та «ні»

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і

всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від здобувачок/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні та навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів та здобувачок очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Кацавець Р. С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування): навч. Посібник. Київ: Алерта, 2020. 264 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: навч. посібник для ЗВО. Київ: Видавничий центр «Академія», 2022. 240 с.
3. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібник для ЗВО. Київ: Видавничий центр «Академія», 2021. 240 с.
4. Єщенко Т. А. Мовленнєва комунікація лікаря: практикум. – Львів: ЛНМУ, 2024. 102 с.
5. Єщенко Т. А. Мовленнєва комунікація лікаря: справи і завдання для самостійної роботи студентів практикум. Львів: ЛНМУ, 2024. 84 с.

6. Єщенко Т. А. Мовленнєва комунікація лікаря: збірник тестових завдань для поточного контролю. Львів: ЛНМУ, 2023. 81 с.

7. Єщенко Т. А. Мовленнєва комунікація лікаря: конспект лекцій. Львів: ЛНМУ, 2024. 81 с.

8. Шутак Л. Б. Культура усного спілкування медичного працівника: навч. посібник для студентів закладів вищої медичної освіти. Чернівці: Видавництво БДМУ, 2021. 177 с.

9. Абрамович С., Чікарьова М. Мовленнєва комунікація: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураги, 2021. 460 с.

Допоміжна

1. Світлична Є. І., Берестова А. А., Тележкіна О. О. та ін. Фахова мова фармацевта: підручник. Харків: «Тім Пабліш Груп», 2017. 260 с.

2. Семеног О. М. Культура наукової української мови: навч. посібник. Суми: СумДПУ ім. А. Макаренка, 2017. 252 с.

3. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навч. посібник. 2-ге вид., доповн. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. 440 с.

4. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібник для ЗВО. Суми: Університетська книга, 2021. 222 с.

5. Кавера Н. В. Практикум з риторики: навчальний посібник для ЗВО. Київ: Кондор, 2021. 178 с.

6. Куньч З, Городиловська Г., Шмілик І. Риторика: навчальний посібник для ЗВО. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 496 с.

7. Левченко О.П. Науковий стиль: культура мовлення: навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2022. 204 с.

8. Лисенко Н.О. Культура наукової мови: навчальний посібник. Харків: Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.

9. Онуфрієнко Г. С. Риторика: навчальний посібник для ЗВО. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 624 с.

Онлайн-ресурси для самоперевірки:

1. Тренажер з правопису української мови – <https://webpen.com.ua>

2. Онлайн-ресурс «Неправильно – правильно» – <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com>

3. Онлайн-ресурс «Як пишеться?» – <https://yak-pyshetsya.com>

4. Тестування рівня володіння українською мовою – <https://moyamova.in.ua/exam/testuvannya-z-ukrainskoi-movi>

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1.Український правопис – <https://2019.pravopys.net>

2.Український орфографічний словник. URL: www.rozum.org.ua

3.Онлайн-курс «Мовити» – <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4768>

4.Онлайн-курс «Мотиви» – <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1696>

5.Курси «Є-мова» – <https://emova.org.ua/courses/>

6. Освітній хаб «Сучасна українська мова» – <https://eduhub.in.ua/courses/suchasna-ukrajinska-mova>
7. Український інститут розвитку мови – <https://uied.org.ua/2022/02/5158/>
8. Мовний курс «Єдині» – <https://yedyni.org>
9. Лайфхаки з української мови – <https://ukr-lifhacks.ed-era.com>
10. Наукова бібліотека ХНМУ – <https://libr.knmu.edu.ua>
11. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
12. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка – <https://korolenko.kharkov.com>
13. Мова. Лінгвістичний портал. URL: www.mova.info
14. Нормативно-директивні документи МОЗ України – <https://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями й дискримінацією в ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf
2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dyisc.pdf
4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf
6. Інклюзивна освіта:
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf
7. Академічна доброчесність:
<https://knmu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>